

ПОЛИТИКА ЗА ОЦЕНКА ЗА УМЕСТНОСТ И ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТ НА „ТЕКСИМ БАНК“ АД В КАЧЕСТВОТО Й НА ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК

Вид на ВНД: Политика
Дата на издаване: 10.01.2024г.
Дата на влизане в сила: 22.01.2024г.
Дата за следващ преглед: до 02.2025г.
Относно: урежда начина, по който се извършва оценка за уместност и целесъобразност на „Тексим Банк“ АД при извършване на дейността по инвестиционно посредничество

Съставена от: отдел „Нормативно съответствие на инвестиционния посредник“

Съгласувана с:

Дирекция „Правна“ Дирекция „Парични пазари и ликвидност“ Дирекция „Частно банкиране“ Дирекция „Нормативно съответствие“	

Приета /одобрена от : Управителен съвет на „Тексим Банк“ АД

Референция към основните приложими закони и други нормативни актове, които касаят процеса (обекта на регулиране)	ЗПФИ; Делегиран регламент (ЕС) 2017/565; Наредба 38 на КФН; Насоки 03-04-2023 ESMA 35-43-3172; Насоки 12-04-2022 ESMA 35-43-3006
Свързани ВНД, които да бъдат прегледани при промяна на документа	Политика за изпълнение на клиентски нареждания и за предаване/подаване на нареждания на инвестиционен посредник „ТЕКСИМ БАНК“ АД; Политика на „ТЕКСИМ БАНК“ АД за третиране на конфликти на интереси при извършване на дейност като инвестиционен посредник; Правила за личните сделки на „ТЕКСИМ БАНК“ АД в дейността ѝ като инвестиционен посредник; Процедура за подаване на сигнали за нарушения в рамките на „ТЕКСИМ БАНК“ АД; Правила за вътрешната организация на инвестиционния посредник

София, 2024 г.

Съдържание

I. Предмет и цел	3
II. Общи изисквания и при двата вида оценки	3
III. Извършване на оценка за уместност	4
IV. Специфични изисквания при извършване на оценка за уместност	10
V. Извършване на оценка за целесъобразност	11
VI. Общи положения касаещи актуализацията на оценките за уместност и целесъобразност.....	15
VII. Заключителни разпоредби	15

I. Предмет и цел

Чл. 1. (1) Тази политика регламентира начина на извършване на оценката за уместност в съответствие с член 25, параграф 2 от Директива 2014/65/ЕС и на оценката за целесъобразност по член 25, параграф 3 от Директива 2014/65/ЕС. Тези оценки имат различен обхват по отношение на инвестиционните услуги, с които са свързани, и имат различни функции и характеристики.

Настоящата политика за оценката за уместност и целесъобразност, се прилага съответно при предоставяне на услуги по чл. 6, ал. 2, т. 1, 2, 4 и 5 и ал. 3 от ЗПФИ.

(2) Настоящата политика гарантира прилагането на следните принципи:

1. яснота и разбираемост - своевременно преди предоставянето на услуги по чл. 6, ал. 2, т. 1, 2, 4 и 5 и ал. 3 от ЗПФИ, ИП „Тексим Банк“ АД (ИП), следва ясно да обясни, че има задължението да извърши оценката, така че клиентите да разберат причината, поради която посредникът иска от тях да предоставят определена информация и значението на това да се предоставя информация, която е актуална, точна и изчерпателна;

2. съблюдаване интереса на клиента - напомняне, че е в интерес на клиента да предостави точни и изчерпателни отговори на въпросите, отправени от посредника за целите на оценката на целесъобразността;

3. информираност на клиента относно ситуациите, при които няма да бъде извършена оценка - когато клиентът не предоставя исканата информация или тази информация не е достатъчна за извършване на оценката на целесъобразността, или когато услугите се предоставят при освобождаване само за изпълнение¹ и последиците от това. Същевременно тази информация не следва да създава впечатлението, че като вариант по подразбиране клиентът може да се въздържа от предоставяне на своята информация;

4. липса на конфликт на интереси – инвестиционният посредник не допуска конфликти на интереси в отношенията си с клиенти, но дори потенциални конфликти на интереси не би следвало да засегнат по отрицателен начин качеството на оценката за уместност;

5. професионализъм – инвестиционният посредник гарантира, че лицата, които извършват оценка за уместност и целесъобразност, разбират своите задължения при извършване на тази оценка. ИП постига реализация на този принцип чрез редовни обучения, ефективен вътрешен контрол и пълна и точна отчетност.

(3) Политиката регламентира условията за водене на отчетност, съхраняване и актуализация на направените оценки.

II. Общи изисквания и при двата вида оценки

Чл. 2. ИП не може да поощрява или насърчава клиентите си или потенциалните клиенти да не предоставят изискуемата информация за целите на извършването на оценка за уместност и/или целесъобразност.

Чл. 3. ИП има право да се позовава на информацията, предоставена му от неговите клиенти или потенциални клиенти, освен ако той е запознат или би следвало да бъде запознат с това, че информацията е явно неактуална, неточна или непълна.

Чл. 4. ИП прилага разумни мерки, за да гарантира, че събраната информация за клиенти или потенциални клиенти е надеждна и последователна, без да разчита неоснователно на самооценката на клиента. Това включва, неизчерпателно, следното:

---

¹ Инвестиционни услуги, които се състоят само от изпълнение или приемане и предаване на нареждания на клиенти, свързани с инвестиционни продукти, определени в ДПФИ II като „несложни“.

- 1) постигане на увереност, че клиентите съзнават важността на това да предоставят точна и актуална информация – чрез разговори, убеждение и професионални действия;
- 2) постигане на увереност, че инструментите за определяне на клиентския профил, целят установяване на всички ограничения при извършването на оценката за уместност и целесъобразност, а именно чрез разработването на подходящи въпросници, като приложения към настоящата политика;
- 3) постигане на увереност, че използваните в този процес въпроси могат да бъдат разбрани от клиентите и осигуряват вярна представа за целите и потребностите на клиента и чрез тях се събира информацията, необходима за извършване на оценката за уместност и целесъобразност;
- 4) предприемане на стъпки при необходимост за установяване на последователността на информацията за клиента, например чрез разглеждане на това дали има очевидни неточности в информацията, предоставена от клиентите;
- 5) при извършването на оценка за уместност и целесъобразност, ИП разглежда събраната от клиента информация в нейната цялост. Инвестиционният посредник следи за противоречия между отделните елементи на събраната информация и, при необходимост, се свързва с клиента, за да отстрани всички съществени несъответствия, неточности или непълноти;
- 6) инвестиционният посредник поддържа регистри на извършените оценки за уместност и целесъобразност, които включват следното:
  1. резултата от оценката;
  2. всяко предупреждение, отправено до клиента, когато клиентът не е предоставил достатъчно информация, за да може инвестиционният посредник да извърши оценката за целесъобразност;
  3. дали клиентът е поискал да се пристъпи към сделката независимо от това предупреждение и, когато е приложимо, дали инвестиционният посредник е приел искането на клиента за пристъпване към сделката;
  4. всеки отказ на ИП да пристъпи към сделка;
  5. докладите обосноваващи необходимостта от периодична оценка, както и самите периодични оценки.

Чл. 5. (1) Към момента на изготвяне и приемане на настоящата политика ИП „Тексим Банк“ АД не предоставя робо съвети и не използва автоматизирани (алгоритмични) системи за извършване на оценка за уместност.

(2) Към момента на изготвяне и приемане на настоящата политика ИП „Тексим Банк“ АД не предоставя услуги по управление на инвестиционен портфейл, както и не предоставя инвестиционни съвети. При условие, че ИП започне да предлага услугите по чл. 6, ал. 2, т. 4 и 5 от ЗПФИ, политиката и приложенията към нея ще бъдат актуализирани и допълнени съобразно приложимото законодателство и регулации по отношение на предпочитанията на клиентите във връзка с устойчивите инвестиции.

III. Извършване на оценка за уместност

Чл.6. (1) ИП „Тексим Банк“ АД (ИП) предоставя услугите по чл. 6, ал. 2, т. 4 и 5 само чрез инвестиционни консултанти, които работят по трудов договор за ИП и са вписани в регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 8 от ЗКФН.

(2) При предоставяне на услуги по чл. 6, ал. 2, т. 4 и 5 от ЗПФИ, ИП ясно информира клиента, съответно потенциален клиент, че предоставянето от клиента на изчерпателна и точна информация за неговите знания и опит относно пазарите за финансови инструменти, финансовото му състояние, способността му да понася загуби и инвестиционните му цели, включително допустимото за него ниво на риск, дава възможност на инвестиционният

посредник да му препоръча подходящи продукти и услуги и да действа в негов най-добър интерес, както и че инвестиционният посредник (ИП) е длъжен да извърши оценка за уместност.

(3) Информацията относно финансовото състояние, способността да понася загуби, инвестиционните му цели и допустимото равнище на риск на клиента или на потенциалния клиент, може да съдържа допълнителна информация, която ще позволи на ИП да действа в най-добър интерес на клиента, а именно:

1. семейното положение на клиента, както и данни дали средствата, които лицето ще инвестира, са лични;
2. възрастта на клиента;
3. заетостта на клиента;
4. знанията и опита на клиента относно финансовите продукти и свързаните с тях рискове;
5. разбирането на клиента за основни финансови понятия, като инвестиционен риск, риск от концентрация и компромис между риска и възвръщаемостта;
6. предпочитанията на клиента по отношение на екологичните, социалните и управленските фактори, когато такива са изрично изразени от клиента.

(4) При събиране на информацията по ал. 2 и ал. 3 ИП действа безпристрастно и с оглед най-добрия интерес на клиента.

(5) Ако клиентът не предостави исканата информация (първоначално или при регулярен преглед) ИП го уведомява писмено, че ще се въздържа от предоставяне на инвестиционни услуги, докато клиентът не предостави в пълнота исканата информация.

Чл. 7. При събирането на информация за извършване на оценка за уместност ИП взема предвид:

1. типа на клиента;
2. нуждите и характеристиките на клиента;
3. естеството и обхвата на услугата, която ИП може да предостави;
4. вида на финансовия инструмент;
5. сделка, която може да препоръча или да сключи.

Чл. 8. При предоставяне на услуги по управление на портфейл и предоставяне на инвестиционни съвети, ИП разяснява на клиента понятието „предпочитание във връзка с устойчивостта“, свързано с избора на клиент или потенциален клиент да включи или не в инвестицията си финансови инструменти отговарящи на определението за устойчиви инвестиции съгласно чл. 2 ал.17². на Регламент 2019/2088 на ЕП и на Съвета. ИП предоставя на клиента и обяснение относно същността и основните понятия, използвани при позоваване на екологични, социални и управленски фактори.

Чл.9. (1) Въз основа на информацията по чл. 6, ал. 2 и ал. 3, ИП извършва оценка за уместност, която включва:

---

² „устойчива инвестиция“ означава инвестиция в стопанска дейност, която допринася за постигане на екологична цел, измерима например чрез ключови показатели за ефективност на ресурсите по отношение на използването на енергия, на възобновяема енергия, на суровини, вода и земя, ефективност по отношение на генерирането на отпадъци и емисии на парникови газове или по отношение на въздействието върху биологичното разнообразие и кръговата икономика, или инвестиция в стопанска дейност, която допринася за постигане на социална цел, по-специално инвестиция, която допринася за преодоляване на неравенството или която насърчава социалното сближаване, социалната интеграция и трудовите правоотношения, или инвестиция в човешки капитал или в общности в неравностойно икономическо или социално положение, при условие че тези инвестиции не засягат значително постигането на някоя от посочените цели, а дружествата, в които се инвестира, следват добри управленски практики, по-специално по отношение на стабилни управленски структури, взаимоотношения със служителите, възнаграждение на персонала и спазване на данъчното законодателство.

1. доколко финансовите инструменти, предмет на инвестиционен съвет съответстват на допустимото за клиента ниво на риск и способността му да понася загуби, за да може да му препоръча подходящи услуги или финансови инструменти.

2. доколко клиентът разбира понятието инвестиционен риск, както и връзката между риск и възвръщаемост на инвестициите, като за целта задава подходящи въпроси към клиента.

Чл. 10. ИП разглежда предпочитанията за устойчивост на клиента след извършване на оценката за уместност, така че първо да идентифицира подходящите продукти и след това да определи продукта или инвестиционната стратегия, които отговарят на предпочитанията на клиента във връзка с устойчивостта, ако клиента е заявил такава.

Чл. 11. При предоставянето на инвестиционен съвет на непрофесионален клиент, преди изпълнението на нареждането, ако има такава в резултат от инвестиционния съвет, ИП предоставя на клиента на траен носител уведомление, дали съветът съответства на инвестиционните му цели, допустимото ниво на риск, както и на предпочитанията му по отношение на устойчивостта на инвестициите.

Чл. 12. При предоставянето на инвестиционен съвет за покупка или продажба на финансов инструмент в случаите, когато сделката се сключва чрез средства за комуникация без физическото присъствие на клиента в помещенията на ИП, която възпрепятства предварителното представяне на уведомлението по чл. 11, ИП може да го предостави веднага след сключването на сделката, при условие че са изпълнени следните две условия:

1. Инвестиционният посредник е предоставил на клиента възможност за отлагане на сделката с цел получаване на уведомлението за съответствие предварително, и

2. Клиентът е дал съгласието си за получаването на уведомлението по чл. 11 своевременно след сключването на сделката.

Чл. 13. При предоставяне на услугата по чл. 6, ал. 2, т. 5 от ЗПФИ – инвестиционен съвет, информацията за предпочитанията на клиента във връзка с устойчивостта както и за всяко изменение в тях се документира в съответния за услугата доклад за уместност, който се съхранява в досието на клиента по чл. 82, ал. 2 от ЗПФИ.

Чл.14. (1) Когато клиентът има предпочитания по отношение на устойчивите инвестиции при предоставяне на услугата по управление на портфейл, ИП събира информация:

1. относно финансов инструмент, за който клиента е определил че негов минимален дял трябва да бъде инвестиран в устойчиви инвестиции свързани със стопанска дейност, която допринася за постигане на екологична цел, социална цел и/или има отношение към добрите управленски практики;

2. за дела от портфейла, който клиентът желае да инвестира в продукти, отговарящи на предпочитанията му във връзка с устойчивостта.

(2) Когато ИП работи с типови портфейли, които комбинират някои или всички критерии съгласно чл. 2, т. 7 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565, тези портфейли трябва да позволяват извършване на подробна оценка на предпочитанията на клиента.

Чл.15. ИП счита клиента за „неутрален“, ако не отговори на въпроса дали има предпочитания във връзка с устойчивостта или няма такива предпочитания по отношение на устойчивостта. В случаите по изречение първо инвестиционният посредник може да препоръча на този клиент продукти, които имат характеристики, свързани с устойчивостта, както и такива, които нямат характеристики, свързани с устойчивостта.

Чл.16. (1) При събиране на информация за извършване на оценката за уместност чрез предварително изготвени въпросници (Приложение №1 към настоящата Политика), както и по време на обсъждания с клиента, ИП се уверява, че въпросите са разбираеми за клиента, както и че се получават необходимите за оценката за уместност данни.

(2) При разработването на въпросниците за събиране на информация за клиента за целите на оценката за уместност се спазват следните изисквания:

1. въпросите да са ясни, изчерпателни, разбираеми, като не се допуска подвеждащ, объркващ, неточен и прекалено технически език;
2. въпросите да не насочват клиента към определен избор;
3. да не се допуска събиране на информация за поредица от елементи чрез един въпрос;
4. да се преценява поредността, в която се задават въпросите;
5. да се гарантира, че клиентът ще отговори на всички поставени въпроси;
6. включването на контролни въпроси, целящи потвърждение на предоставената информация.

(3) Насърчаването на клиента да предостави информацията (първоначално и при последваща актуализация) става чрез един или повече способности от следните:

1. личен разговор със служител на ИП, който го уведомява за правните задължения на ИП да събере информацията;
2. лична среща с член на управителен орган на ИП, или инвестиционен консултант упълномощен от ИП, на която се пояснява още веднъж, че клиентът, ако желае предоставяне на търсената услуга, трябва да предостави необходимата информация. Подчертава се важноста на точната и актуална информация, която защитава клиента от финансови рискове и позволява на ИП да формира най-правилни и подходящи инвестиционни решения и да действа в най-добър интерес на клиента. Изтъква се законовият характер на информацията и правото на ИП да я получи;
3. при срещата/разговора с клиента се подчертава забраната на ИП да разкрива получената информация.

Чл.17. (1) ИП определя до каква степен следва да бъде събирана информация от клиентите в контекста на инвестиционните съвети или услугите за управление на портфейл, които се предвижда да бъдат предоставяни на тези клиенти.

(2) ИП получава от клиентите или потенциалните си клиенти такава информация, каквато му е необходима, за да разбере основните значими факти за клиента и да разполага с разумна основа за убеденост, вземайки предвид естеството и обхвата на предоставяната услуга, че конкретната сделка, която ще бъде препоръчана или сключена в хода на предоставяне на услуга за управление на портфейл, отговаря на следните критерии:

1. съобразена е с инвестиционните цели на въпросния клиент, включително равнището на риск, допустимо за клиента;
2. информация дали клиентът е в състояние да понесе финансово всички инвестиционни рискове, свързани с неговите инвестиционни цели;
3. информация дали клиентът разполага с нужния опит и знания, за да може да разбере рисковете, свързани със сделката или с управлението на неговия портфейл.

Чл.18. (1) При предоставяне на инвестиционни услуги касаещи инвестиционни съвети и/или управление на портфейл на професионален клиент, съгласно раздел I от приложението към § 1, т. 10 от ЗПФИ, ИП приема, че по отношение на продуктите, сделките и услугите, за които е определен като професионален клиент, той притежава необходимия опит и познания, за да може да разбере рисковете, свързани със сделката или с управлението на неговия портфейл.

(2) При предоставяне на инвестиционна консултация на професионален клиент, определен съгласно раздел I от приложението към § 1, т. 10 от ЗПФИ, ИП приема, че този клиент има финансовата възможност да понесе всички свързани инвестиционни рискове, съизмерими с неговите инвестиционни цели, когато не разполага с данни за противното.

Чл. 19. (1) Когато ИП предоставя инвестиционен съвет, той предоставя на непрофесионалния клиент доклад, който включва общо описание на съвета и обосновка защо дадената препоръка е подходяща за непрофесионалния клиент, включително как тя отговаря на целите и индивидуалните обстоятелства с оглед на изисквания срок на инвестицията, знанията и опита на клиента, отношението на клиента към риска и способността на клиента да понесе загуба. Ако е препоръчана замяна на инвестициите в доклада се включва ясно обяснение и на причините, поради които ползите от препоръчаната замяна на инвестицията са по-големи от разходите за нея.

(2) ИП подчертава пред клиентите и включва в оценката за уместност информация за това дали препоръчаните услуги или инструменти могат да създадат нужда непрофесионалният клиент да иска периодичен преглед на своите условия, като например в случаите на неликвидни инструменти или инструменти характеризиращи се с динамика в цените или други обстоятелства свързани с клиента, които биха довели до съществени изменения на първоначално заложените в оценката параметри.

(3) Когато инвестиционен посредник при управление на портфейл или предоставяне на инвестиционни препоръки, е информирал клиента, че ще извършва периодична оценка, периодичният отчет съдържа актуализирано изявление и обосновка на начина, по който инвестицията отговаря на предпочитанията, потребностите и други характеристики на непрофесионалния клиент.

(4) Периода, през който ИП извършва периодична оценка по предходните ал. 2 и ал. 3 е най-малко веднъж годишно. Честотата на тази оценка се увеличава в зависимост от инвестиционния профил на клиента и вида на препоръчаните финансови инструменти. Обосновава се от компетентното лице по чл. 6, ал. 1 от настоящата политика в доклад, който се предоставя на клиента. ИП съхранява всички препоръки и оценки в специален регистър по чл. 4, ал. 6, от настоящата политика.

Чл. 20. (1) Когато при предоставяне на инвестиционен съвет или управление на портфейл ИП не е събрал изискуемата информация по чл. 6, ал. 2 от настоящата политика, той няма право да препоръчва инвестиционни услуги или финансови инструменти на клиента или потенциалния клиент и уведомява клиента за това.

(2) Когато предоставя инвестиционни съвети или управление на портфейл, инвестиционният посредник не препоръчва или взема решение да търгува, в случаите когато заключи, че услугите или инструментите не са подходящи за клиента, както и уведомява клиента за това си заключение.

Чл. 21 (1) Когато ИП предоставя инвестиционни съвети или услуги за управление на портфейл, включващи замяна на инвестиции чрез продаване на инструмент и закупуване на друг или чрез упражняване на право на промяна по отношение на съществуващ инструмент, инвестиционният посредник събира необходимата информация относно съществуващите инвестиции на клиента и препоръчаните нови инвестиции, и извършва анализ на разходите и ползите от замяната, за да бъде способен да докаже в разумна степен, че ползите от замяната са по-големи от разходите.

(2) Когато ИП предоставя инвестиционен съвет, той представя на непрофесионалния клиент доклад, който включва общо описание на съвета и обосновка защо дадената препоръка е подходяща за непрофесионалния клиент, включително как тя отговаря на целите и индивидуалните обстоятелства с оглед на изисквания срок на инвестицията, знанията и опита на клиента, отношението на клиента към риска и способността на клиента да понесе загуба. Ако е препоръчана замяна на инвестициите в доклада се включва ясно обяснение и на причините, поради които ползите от препоръчаната замяна на инвестицията са по-големи от разходите за нея;

(3) ИП подчертава пред клиентите и включва в оценката за уместност информация за това дали препоръчаните услуги или инструменти могат да създадат нужда непрофесионалният клиент да

иска периодичен преглед на своите условия, като например в случаите на неликвидни инструменти или инструменти характеризиращи се с динамика в цените или други обстоятелства свързани с клиента, които биха довели до съществени изменения на първоначално заложените в оценката параметри;

(4) В случай на необходимост от периодичен преглед, докладите след уреждането на първоначалната услуга могат да обхващат и само промените на съответните услуги или инструменти и/или на обстоятелствата на клиента, без да е задължително повтарянето на информацията от първия доклад;

(5) Периода, през който ИП извършва периодична оценка по предходните ал. 3 и ал. 4 е най-малко веднъж годишно. Честотата на тази оценка се увеличава в зависимост от инвестиционния профил на клиента и вида на препоръчаните финансови инструменти. Обосновава се от компетентното лице по чл. 6, ал. 1 от настоящата политика в доклад, който се предоставя на клиента. ИП съхранява всички препоръки и оценки в специален регистър по чл. 4, ал. 6, от настоящата политика.

Чл. 22. Когато клиентът е юридическо лице или група от две или повече физически лица или когато едно или повече физически лица се представляват от друго физическо лице, инвестиционният посредник приема, че при хипотезите в изречение първо, се оценяват опита и знанията на представляващия юридическото лице или на пълномощника на физическото лице или група от 2 или повече физически лица, а финансовите възможности, инвестиционния цели и нива на риск на самото юридическо лице или физическо лице краен клиент.

Чл. 23. (1) Инвестиционният посредник допуска оценката за уместност да се основава и на самооценка на клиента. В този случай самооценката следва да се компенсира от обективни критерии, като:

1. ИП предоставя на клиента практически примери за ситуации, които могат да настъпят, включително и чрез положителни и отрицателни сценарии или графики, като чрез тях инвестиционният посредник се ориентира доколко клиентът е запознат с възможностите за възвръщаемост на инвестицията и разпределението на риска;
2. на клиента се задават въпроси дали познава в достатъчна степен основните характеристики и рискове на конкретни видове инвестиционни продукти и какъв е опитът му при търговия с тях;
3. от клиента се изисква да предостави информация и, когато е приложимо, документи за финансовото си състояние - източници на доходи и наличие на финансови задължения;
4. от клиента се изисква информация по отношение на допустимия размер на загубите за определен период;
5. от клиента се изисква информация по отношение на способността му да понася риск.

(2) Механизмът за ограничаване надценяване на знанията на клиента са свързани със:

1. задаването на повторни въпроси, използване на термини и анализ на разбирането им от страна на клиента;
2. присъствието на повече от един служител при задаване на въпросите при оценка на клиента.

(3) При актуализиране на информацията от клиента се изисква да предостави информация относно финансовото му състояние и дали по отношение на някое от декларираните обстоятелства не е настъпила промяна и при наличие на такава, се събират необходимите данни за актуализиране на информацията в тази част. Клиентът се насърчава да предостави актуална информация при настъпили значителни промени, касаещи неговия финансов, правен, организационен статус, рисков толеранс, особености свързани с бизнес дейността му, когато е приложимо - личен статус и семейно положение.

(4) ИП актуализира информацията за клиента относно предпочитанията му във връзка с устойчивостта най-малко веднъж годишно или при желание от страна на клиента.

(5) Актуализирането на информацията, изисквана от клиента се извършва по начин, по който се събира информация от него за целите на извършване на първоначалната оценка за уместност, като ИП се свързва с клиента по начините за комуникация, установени в договора с клиента.

(6) ИП уведомява клиента, когато предоставената от него допълнителна информация води до промяна в профила му, независимо дали инвестиционния профил става по-рисков, или по-консервативен и обсъжда с клиента обхвата на предоставяните услуги, вида на предлаганите финансови инструменти, особеностите свързани с риска, потвърждава се още веднъж промяната и точността на информацията и едва след това се пристъпва към промяна на оценката за уместност на клиента.

(7) При прекалено честа промяна на обстоятелства, касаещи клиента и неговия рисков профил се сигнализира дирекция „Нормативно съответствие“, отдел „Нормативно съответствие на инвестиционния посредник“, за да се инициира обсъждане с оглед:

1. проверка на оценката за уместност за точност и пълнота;
2. недопускане на конфликт на интереси;
3. законосъобразност;
4. действия на клиента, които могат да доведат до застрашаване/увреждане на интересите на пазара или ИП.

(8) За резултата от обсъждането се уведомява клиента, ако това е довело до решение за промяна на рисковия профил на клиента и действията, които биха произлезли от това.

Чл. 24. (1) ИП съхранява информацията и документацията, свързана с оценката за уместност, както и свързаните с нея доклади за уместност, предоставени на клиентите и всички съпътстващи ги документи, включително и информацията за предпочитанията на клиента по отношение на устойчивостта, съгласно чл. 66 от Правилата за вътрешна организация на ИП „Тексим Банк“ АД .

(2) Организацията за водене на документацията гарантира осигуряването на пълна и хронологично представена информация по отношение на:

1. всички актуализации на информацията, предоставена в контекста на оценката за уместност, по-специално всяка промяна в профила на знания и опит на клиента;
2. видовете инвестиционни продукти, които отговарят на този профил;
3. обосновката за тази оценка;
4. всички промени и причините за тях.

(3) Воденето на документацията се извършва при спазване на принципите за своевременно откриване на грешки при оценката за уместност, както и за достъпност по отношение на съответните лица в ИП и на компетентните органи.

IV. Специфични изисквания при извършване на оценка за уместност

Чл. 25. (1) При предоставянето на услуги, свързани с неликвидни финансови инструменти, инвестиционният посредник събира и анализира информацията относно продължителността на периода, през който клиентът е подготвен и възнамерява да държи инструментите.

(2) При предоставянето на услуги, свързани с неликвидни или динамично променящи се финансови инструменти, инвестиционният посредник може да вземе предвид:

1. размера на редовния и на общия доход на клиента;
2. дали доходът на клиента има постоянен или временен характер и източника на този доход;
3. всички активи на клиента и наличните данни за тежести върху тях, ако е приложимо;

4. периодичните финансови задължения на клиента, в случай че са налични данни за такива.

Чл. 26 (1) Когато извършва оценка за уместност въз основа на разглеждане на портфейла на клиента като цяло, инвестиционният посредник осигурява подходяща степен на диверсификация, като взема предвид експозицията на клиента към различни финансови рискове и предоставя инвестиционни препоръки в зависимост от инвестиционните цели и ниво на риск допустимо за клиента.

(2) Когато размерът на инвестицията не позволява диверсификация, ИП насочва клиента към инвестиране в ниско рискови инвестиции.

Чл. 27 (1) ИП извършва периодичен преглед на портфейлите управлявани от името и за сметка на свои клиенти, като преценява дали не е налице концентрация на инвестиции в един емитент или емитенти, които са част от една и съща група, по отношение на кредитния риск. За всеки един конкретен управляван портфейл на клиент може да се заложат стандарти за пределни нива на концентрация;

(2) Периода, през който ИП извършва преглед по чл. 27, ал. 1 се преценява и обосновава в доклад от компетентното лице по чл. 6, ал. 1 от настоящата политика. Необходимостта от залагането на стандарти по преценка на компетентното лице се конкретизира в доклада по изречение първо.

Чл. 28 (1) При предоставяне на услуги по управление на портфейл и инвестиционни съвети, ИП извършва задълбочена оценка на възможните инвестиционни алтернативи, като се отчитат разходите и сложността на продуктите;

(2) Наличните продукти, които са равностойни един на друг по отношение на нуждите и характеристиките на клиента, се оценяват от инвестиционния посредник. Оценката се извършва от инвестиционен консултант и се отчитат критериите по ал. 1, а именно разходите и сложността на продуктите;

(3) При предоставяне на инвестиционен съвет клиентът се уведомява за решението на инвестиционния посредник да избере или препоръча по-скъп или сложен продукт и това решение се обосновава;

(4) Изборът, препоръката, обосновката по предходната алинея, както и уведомлението до клиента се проверяват от отдел „Нормативно съответствие на инвестиционния посредник“ към дирекция „Нормативно съответствие“.

V. Извършване на оценка за целесъобразност

Чл. 29. Когато инвестиционният посредник предоставя инвестиционна услуга, различна от инвестиционен съвет и управление на портфейл, той изисква от клиента, съответно потенциалния клиент, информация за неговите знания и опит, във връзка с инвестиционните услуги, свързани с конкретния вид продукт или услуга, които се предлагат или търсят, така че да може да прецени дали инвестиционната услуга или продукт са целесъобразни (подходящи) за клиента. Оценката за целесъобразност се извършва от лицата по чл. 65, ал. 1, т. 1-3 от Наредба 38 на КФН, които работят по трудов договор за ИП „Тексим Банк“ АД и са регистрирани по надлежния ред в Комисията за финансов надзор.

Чл. 30. ИП разработва въпросници (Приложение №2 към настоящата политика) за събиране на информация за клиента за целите на оценката за целесъобразност, като се спазват следните изисквания:

а) въпросите да са ясни, изчерпателни, разбираеми, като не се допуска подвеждащ, объркващ, неточен и прекалено технически език;

б) оформлението на въпросите да не насочва клиента към определен избор;

- в) да не се допуска събиране на информация за поредица от елементи чрез един въпрос;
- г) да се преценява внимателно редът, в който се задават въпросите;
- д) клиентът да може да посочи, че не знае как да отговори на въпроса.

Чл. 31. ИП разработва методика (Приложение №3) за целите на оценката за целесъобразност, като част от настоящата политика, която има за цел да осигури, че:

- а) за клиента няма да бъдат определени като подходящи инвестиционни продукти, за които опитът и/или знанията му не са били оценени;
- б) за клиента няма да бъдат определени като подходящи инвестиционни продукти, за които клиентът не е показал достатъчно ниво на знания и/или опит;
- в) на клиента се отправя подходящо предупреждение, когато инвестиционните продукти са оценени като неподходящи.

Чл. 32. (1) Ако въз основа на получената по чл. 29 информация ИП прецени, че продуктът или предлаганата инвестиционна услуга няма да са подходящи, той своевременно предупреждава за това писмено клиента, съответно потенциалния клиент. Предупреждението се извършва в стандартизиран формат.

(2) В случай че клиентът, съответно потенциалният клиент, не предостави информация или предоставя недостатъчна информация относно своите знания и опит, инвестиционният посредник е длъжен писмено да предупреди клиента, съответно потенциалния клиент, че не може да прецени дали конкретната инвестиционна услуга или продукт са подходящи (целесъобразни) за него. Предупреждението се извършва в стандартизиран формат.

(3) Когато инвестиционна услуга се предоставя заедно с друга услуга или продукт като част от пакет или като условие по същия договор или пакет и инвестиционният посредник прецени въз основа на получената по чл. 29 информация, че продуктът или услугата не са подходящи, той предупреждава за това писмено клиента, съответно потенциалния клиент. Предупреждението се извършва в стандартизиран формат.

(4) В случай на предоставяне на инвестиционни услуги от разстояние инвестиционният посредник изготвя онлайн въпросници, които съдържат ясни въпроси и/или предоставят на клиентите допълнителни пояснения или примери, ако е необходимо.

(5) При събиране на информация от клиентите чрез онлайн въпросници инвестиционният посредник прилага мерки за:

1. осигуряване на възможност клиентът да получи съдействие от служител на инвестиционния посредник при необходимост;
2. възможност за справяне с непоследователни отговори, дадени от клиента.

(6) При предоставянето на достъп до сложни³ (комплексни) или рискови инвестиционни продукти или услуги ИП събира допълнителна информация и извършва задълбочена оценка на знанията и опита на клиента по отношение на тези продукти, в това число и на способността на клиента да разбира механизмите, които правят инвестиционния продукт „по-сложен“ или „по-рисков“, както и на опита му с такива продукти.

Чл. 33. (1) ИП „Тексим Банк“ приема, че професионален клиент има необходимите опит и знания, за да разбира рисковете, свързани с конкретните инвестиционни услуги или сделки, или видовете сделки или инвестиционни продукти, за които клиентът е класифициран като професионален клиент и не извършва оценка за целесъобразност.

---

³ примери за продукти, които следва да се разглеждат като комплексни: ценни книжа, обезпечени с активи; някои видове облигации, например конвертируеми или подчинени; сертификати; договори за разлики; дългови ценни книжа, обвързани със заеми; структурирани продукти; и варианти.

Чл. 34. Инвестиционният посредник използва механизми, с които да гарантира, че от клиентите не се изисква да извършват самооценка, и с които се ограничава рискът клиентите да надценят своите знания и опит.

Чл. 35. Когато лицето извършващо оценка за целесъобразност прецени, че има риск от надценяваща самооценка от страна на клиенти инвестиционният посредник прилага обективни критерии, като:

1. на клиента се предоставят практически примери за ситуации, които могат да настъпят, включително и чрез положителни и отрицателни сценарии или графики, като чрез тях инвестиционният посредник разбира доколко клиентът е запознат с възможностите за възвръщаемост на инвестицията и разпределението на риска;

2. на клиента се задават допълнителни контролни въпроси по отношение на видовете инвестиционни продукти и опитът му при търговия с тях и всякакви други въпроси с оглед уточняване на реалните знания и опит на клиентите;

3. във въпросниците ИП включва контролни въпроси с оглед уточняване на реалните знания на клиентите.

Чл. 36. Информацията относно знанията и опита на клиента или потенциалния клиент в инвестиционната област съдържа следното, до степен, съответстваща на естеството на клиента, естеството и обхвата на предоставяната услуга и вида на предвиждания продукт или сделка, включително тяхната сложност и свързаните рискове:

а) видове услуги, сделки и финансови инструменти, с които клиентът е запознат;

б) естество, обем и честота на сделките на клиента с финансови инструменти и период, през който те са сключвани;

в) образователно равнище и професия или релевантна предишна професия на клиента или на потенциалния клиент.

Чл. 37. (1) ИП отправя видимо, ясно и неподвеждащо предупреждение, в случай че клиентът предостави недостатъчна или никаква информация за своите знания или опит или в случай че оценката на тази информация покаже, че предлаганата или търсената инвестиционна услуга или продукт не са подходящи за клиента.

(2) Предупреждението следва да е ясно различимо от останалата част от предоставената информация или, ако нареждането е направено по телефона, чрез разясняване на предупреждението и неговото въздействие върху клиента, като се отговори на всички въпроси от клиента, за да се гарантира, че клиентът е получил и разбрал правилно предупреждението.

(3) Отправените от ИП предупреждения ясно и недвусмислено посочват причината за предупреждаването на клиента, а именно:

1. клиентът не е предоставил информация;

2. събраната информация е недостатъчна и ИП не е в състояние да определи целесъобразността на планираната сделка;

3. оценката на предоставената от клиента информация показва, че планираната сделка е неподходяща за клиента.

Чл. 38. При извършването на оценка за целесъобразност ИП разглежда събраната от клиента информация в нейната цялост. ИП следи за противоречия между отделните елементи на събраната информация и при необходимост се свързва с клиента, за да отстрани всички съществени несъответствия или неточности. Инвестиционният посредник гарантира, че събираната информация за неговите клиенти се оценява по последователен начин, независимо от средствата, използвани за събирането ѝ. При извършването на оценка за целесъобразност по отношение на клиент юридическо лице се прилага съответно чл. 22 от настоящата Политика.

Чл. 39. ИП поддържа регистри на извършените оценки за целесъобразност, които включват следното:

1. резултата от оценката за целесъобразност;
2. всяко предупреждение, отправено до клиента, когато инвестиционната услуга или покупката на продукт е оценена като потенциално нецелесъобразна за клиента, дали клиентът е поискал да се пристъпи към сделката независимо от предупреждението и, когато е приложимо, дали инвестиционният посредник е приел искането на клиента за пристъпване към сделката;
3. всяко предупреждение, отправено до клиента, когато клиентът не е предоставил достатъчно информация, за да може инвестиционният посредник да извърши оценката за целесъобразност, дали клиентът е поискал да се пристъпи към сделката независимо от това предупреждение и, когато е приложимо, дали инвестиционният посредник е приел искането на клиента за пристъпване към сделката.

Чл. 40. Когато съгласно приложимото национално право е предвиден или е определен представител и/или пълномощник, ИП събира информация за знанията и опита и извършва оценка за целесъобразност по отношение на представителя/пълномощника.

Чл. 41. ИП отправя ясно и неподвеждащо предупреждение, в защита на личните интереси на клиента, в случай че използва представител/пълномощник.

Чл. 42. ИП „Тексим Банк“ АД, предоставя инвестиционни услуги по чл. 6, ал. 2, т. 1 и/или т. 2 от ЗПФИ със или без допълнителни услуги без да извършва оценката за целесъобразност на основание спазване изискванията на чл. 79, ал.5 от Закона за пазарите на финансови инструменти, чл. 56 от Регламент (ЕС)2017/565, когато едновременно са налице следните условия (Приложение № 4):

1) предмет на услугите са следните финансови инструменти:

а) акции, допуснати до търговия на регулиран пазар или на еквивалентен пазар на трета държава, или в МСТ, когато това са акции на дружества, с изключение на дялове на предприятия, които не са колективни инвестиционни схеми, и акции, които включват деривативен инструмент;

б) облигации или други форми на секюритизиран дълг, допуснати до търговия на регулиран пазар или на еквивалентен пазар на трета държава, или в МСТ, с изключение на тези облигации или други форми на секюритизиран дълг с вграден деривативен инструмент или които имат структура, поради която за клиента е по-трудно да разбере свързания риск;

в) инструменти на паричния пазар с изключение на тези с вграден деривативен инструмент или които имат структура, поради която за клиента е по-трудно да разбере свързания риск;

г) акции или дялове на колективни инвестиционни схеми с изключение на структурираните предприятия за колективно инвестиране по член 36, параграф 1, втора алинея от Регламент (ЕС) № 583/2010;

д) структурирани депозити с изключение на тези със структура, поради която за клиента е по-трудно да разбере риска за възвръщаемостта или разходите от предсрочно излизане от инвестицията;

е) други несложни финансови инструменти, подобни на тези по букви „а“ - „д“;

2) услугата се предоставя по инициатива на клиента или на потенциален клиент;

3) клиентът или потенциалният клиент е писмено уведомен, че инвестиционният посредник няма да извършва оценка за целесъобразност, като уведомлението може да е в стандартизиран формат;

4) инвестиционният посредник спазва изискванията по чл. 76 на ЗПФИ по отношение на конфликта на интереси.

Чл. 43. ИП „Тексим Банк“ не извършва оценка за целесъобразност при продажбата на инвестиционен продукт, която представлява оттегляне на инвестицията от страна на клиента на основание спазване изискванията на чл. 97м, ал. 3 от Наредба 38 на КФН (Приложение № 5).

Чл. 44. Независимо от направената от ИП оценка за целесъобразност, според която инвестиционната услуга или инвестиционен продукт не са подходящи, клиента може изрично да поиска да се пристъпи към сделка, въпреки предупреждението на ИП.

Чл. 45. Информацията за извършване на оценката за целесъобразност и всички съпътстващи я документи се съхранява съгласно чл. 66 от Правилата за вътрешна организация на ИП „Тексим Банк“ АД.

Чл. 46. Организацията за водене на документация гарантира спазването на следните принципи :

1. пълна и хронологично представена информация по отношение на:
  - а) всички актуализации на информацията, предоставена в контекста на оценката на целесъобразността, по-специално всяка промяна в профила на знания и опит на клиента;
  - б) видовете инвестиционни продукти, които отговарят на този профил;
  - в) обосновката за тази оценка;
  - г) всички промени и причините за тях.
2. своевременно откриване на грешки при оценката на целесъобразност;
3. достъпна за съответните лица в ИП и за компетентните органи.

VI. Общи положения касаещи актуализацията на оценките за уместност и целесъобразност

Чл. 47. (1) ИП „Тексим Банк“ АД информира недвусмислено клиента за важността да актуализира информацията за своите знания и/или опит с оглед на собствените си интереси.

(2) ИП „Тексим Банк“ АД изисква от клиентите, с които има текущи взаимоотношения, редовно да го информират за всяка промяна на информацията, предоставена за целите на оценката за целесъобразност и уместност.

Чл. 48. ИП „Тексим Банк“ АД извършва актуализация на информацията за клиента най-малко веднъж на 2 години.

Чл. 49. При необходимост от периодична оценка по чл. 19, ал. 2, тя се извършва съгласно настоящата политика. При наличие на по-висок риск от промяна на обстоятелства, по преценка на служителя ангажиран с оценката, актуализацията може да се извършва в по-кратки срокове.

Чл. 50. Актуализацията на предоставената от клиента информация се извършва по начина, по който е била първоначално предоставена. Допускат се начини за актуализация по обикновена поща, електронна поща, телефон, факс, интервю и други способи, непротиворечащи на приложимото законодателство.

VII. Заключителни разпоредби

§ 1. Инвестиционният посредник най-малко веднъж годишно преглежда и ако необходимо актуализира настоящата Политика.

§2. УС ежегодно, в срок до 31 януари, преглежда и оценява съответствието на настоящата Политика с извършваните от Инвестиционният Посредник услуги и дейности, като при непълноти и/или необходимост от подобряване на вътрешната организация приема изменения и допълнения в Политиката.

§3. УС приема изменения и допълнения в настоящата Политика и извън предходния параграф при констатиране на необходимост от това.

Приложение № 1 – Въпросник за извършване оценка за уместност;

Приложение № 2 – Въпросник за извършване оценка за целесъобразност;

Приложение № 3 – Методика за определяне на резултата от оценка за целесъобразност;

Приложение № 4 - Декларация по чл.79, ал.5 от ЗПФИ;

Приложение № 5 - Декларация по чл. 97м, ал. 3 от Наредба 38 на КФН.

Настоящата Политика за оценка за уместност и целесъобразност на „Тексим Банк“ АД в качеството ѝ на инвестиционен посредник е приета от Управителния съвет с Протокол № 43/02.08.2023 г., влиза в сила от 14.08.2023 г., изменена с Протокол на УС № 3./10.01.2024 г., в сила от 22.01.2024 г.